

Chuỗi giá trị xanh - động lực kiến tạo nền nông nghiệp hiện đại và bền vững

06:13 20/11/2025

Trong bối cảnh nông nghiệp toàn cầu chuyển mình mạnh mẽ theo hướng bền vững, việc phát triển chuỗi giá trị xanh đang trở thành lựa chọn chiến lược của Việt Nam. Đây không chỉ là yêu cầu thực tiễn nhằm giảm phát thải, thích ứng biến đổi khí hậu mà còn là chìa khóa nâng cao giá trị nông sản, củng cố năng lực cạnh tranh trên thị trường quốc tế, nơi các tiêu chuẩn về an toàn và môi trường ngày càng khắt khe.

Phát triển chuỗi giá trị xanh là xu thế tất yếu trong chuyển đổi nông nghiệp hiện đại.

Theo TS.Đào Xuân Hưng, Tổng Biên tập Tạp chí Nông nghiệp và Môi trường, nhấn mạnh vai trò “trục liên kết vùng” trong tiến trình này. Theo ông, việc hình thành các vùng nguyên liệu lớn, tổ chức sản xuất đồng bộ theo chuỗi sẽ tạo điều kiện cho chế biến sâu, giảm tổn thất, tối ưu logistics và hướng tới nông nghiệp phát thải thấp. Những yếu tố như truy xuất nguồn gốc, chuẩn hóa quy

trình, liên kết doanh nghiệp – hợp tác xã – nông dân... sẽ mở rộng con đường tiếp cận các thị trường khó tính.

Cùng góc nhìn, TS Trần Công Thắng – Viện trưởng Viện Chiến lược và Chính sách nông nghiệp và môi trường – khẳng định chuỗi giá trị xanh bao trùm toàn bộ vòng đời sản phẩm, từ sản xuất, thu hoạch, chế biến, vận chuyển, phân phối tới xử lý chất thải. Mô hình này không chỉ hướng tới giảm tác động môi trường mà còn đảm bảo sinh kế bền vững và thu nhập ổn định cho nông dân. Ông cũng nhắc lại các chiến lược quốc gia như Net-zero 2050, Tăng trưởng xanh, Kinh tế tuần hoàn, một triệu ha lúa chất lượng cao... đều lấy sản xuất xanh làm trọng tâm.

Dù vậy, một số hạn chế đang cản trở sự phát triển của chuỗi giá trị xanh, đặc biệt là quy mô liên kết nhỏ, sự tham gia hạn chế của doanh nghiệp và nông dân, hợp đồng thiếu ràng buộc, mô hình liên kết chưa ổn định. PGS,TS Phạm Thị Thanh Nga (Viện Khoa học Khí tượng thủy văn và Biến đổi khí hậu) cảnh báo biến đổi khí hậu đang tác động ngày càng phức tạp, đòi hỏi các địa phương phải tăng cường liên kết vùng, cùng sử dụng dữ liệu khí hậu, bản đồ hạn – mặn – ngập úng để giảm thiểu rủi ro và duy trì an ninh lương thực.

Mô hình trồng dưa lưới mang lại hiệu quả kinh tế cho nhà sản xuất.

Liên minh Hợp tác xã Việt Nam đề xuất đẩy mạnh mô hình hợp tác xã xanh thông qua hoàn thiện khung pháp lý của Luật Hợp tác xã 2023, đào tạo quản

trị, nâng cao kỹ năng đàm phán, marketing và kỹ thuật sản xuất cho cán bộ và nông dân. Chính sách hỗ trợ cũng cần chuyển từ ngắn hạn sang đầu tư dài hạn nhằm hình thành hệ sinh thái sản xuất xanh.

Ở góc độ quản lý, Thứ trưởng Nông nghiệp và Môi trường Phùng Đức Tiến nhấn mạnh vai trò trung tâm của người nông dân trong mô hình hợp tác toàn diện. Ông cho biết ngành sẽ tiếp tục thúc đẩy truy xuất nguồn gốc, ứng dụng công nghệ, chứng nhận tiêu chuẩn quốc tế và liên kết vùng nhằm đảm bảo nông nghiệp Việt Nam bắt kịp xu thế toàn cầu.

Để hiện thực hóa chuỗi giá trị xanh, TS Trần Công Thắng đề xuất xây dựng đội ngũ nông dân chuyên nghiệp và phát triển hợp tác xã làm hạt nhân tổ chức sản xuất. PGS, TS Phạm Anh Tuấn thì nhấn mạnh đến ứng dụng công nghệ sau thu hoạch, chế biến sâu, cơ giới hóa, số hóa và phát triển logistics xanh. Ông đề nghị quy hoạch vùng sản xuất theo lợi thế, phát triển thương hiệu vùng, áp dụng tiêu chuẩn VietGAP – GlobalGAP, đồng thời tạo điều kiện cho doanh nghiệp tham gia chuỗi giá trị thông qua bao tiêu và hợp đồng thông minh.

Với sự tham gia đồng bộ của Nhà nước, doanh nghiệp, nhà khoa học và người nông dân, chuỗi giá trị xanh được kỳ vọng mở ra hướng đi bền vững, đưa nông nghiệp Việt Nam bước vào giai đoạn phát triển chất lượng cao và thích ứng khí hậu lâu dài.

Nam Sơn (t/h)